

tvungent Salg. Man maa jo erindre, at der her er Tale om Eiendomme, der for Tiden udgjøre omtrent $\frac{1}{7}$ af hele Landets Hartkorn og med et Bøndergods paa $\frac{2}{3}$ af det samlede Fæstebøndergods her i Landet. Hvor Meget der af dette Hartkorn vil være gaaet over til fri Eiendom forinden Aarhundredets Udgang, hvis dette Lovforslag vedtages, kan Ingen sige, men hvad der til den Tid er tilbage, og det kunde let være den overveiende Del, skulde altsaa i Løbet af 1 Aar pludselig overgaa til privat Eiendom ved et Salg. Det forekommer mig saa indlysende, at dette vilde have aldeles overveiende Betænktheder, at jeg ikke tror, der kan være Tale om at gaa den af Mindretallet anviste Vej. Videre skal jeg ikke opholde mig ved disse Forslag. — Hvad det Forslag angaar, der findes under Nr. 3, da er det jo stillet af hele Udvalget, og jeg skal derfor ikke omtale det. Derimod har det Mindretal, hvortil jeg hører, ikke kunnet tiltræde Forslaget under Nr. 4. Det er imidlertid ikke af den Grund, at vi i og for sig have Noget mod den Tanke at give yderligere betryggende Bestemmelser for at sikke sig mod, at ikke enkelte Dele af det tilbageblivende Gods blive overbeholdne med Gæld, eller mod at der sker en Forrykkelse af det naturlige Forhold for Gældens Fordeling paa de Dele af Eiendommen, der gaa over til fri Eiendom, og de Dele deraf, som blive under Majoratsbaandet. Det er Noget, som man i og for sig ikke kan have Noget imod, og det er derfor ogsaa kun den Form, under hvilken Flertallet har søgt at gennemføre den Tanke, som har forhindret os i at tiltræde Forslaget. Jeg skal paa et senere Stadium, naar det kommer for, tillade mig at paavise, at det er mindre hensigtsmæssigt at fremkalde en saadan Burdering af hver enkelt Fæstegaard, som Flertallet tilsigter, og det navnlig, fordi det Udgangspunkt for Burderingen, som Flertallet har taget, er fuldkommen vilkaarligt. Udgangspunktet er jo nemlig den Pris, hvortil der i de sidste 10 Aar er blevet solgt paa det omhandlede Gods eller paa andre Godser i det vedkommende Amt, men dette er et altsaa vilkaarligt Udgangspunkt, hvorfra man efter min Mening ikke kan gaa ud. Dertil kommer, at der ved

den Overgang, som omhandles i dette Afsnit, overhovedet ikke skal finde nogen Burdering Sted, og det er dog urimeligt at træffe en saadan Bestemmelse for dette enkelte Tilfælde. — Hvad Forslaget under Nr. 5 angaar, da har Mindretallet ment, bestemt, at maatte modsætte sig dette Forslag, idet man finder, baade at det er umotiveret i og for sig, og at det støder an mod Retsfølelsen. Forslaget gaar jo ud paa at sikke de Selveierbønder, der i Anledning af Kjøbet af deres Fæstesteder have udstedt Obligationer til Majoratet, en større Uopsigelighed end den, de have betinget sig i deres Obligationer, men dette forekommer ikke Mindretallet at være begrundet. Man maa jo vel erindre, at her ikke er Tale om de Salg, der skulle finde Sted ved Majoraternes Overgang til fri Eiendom, men om de Salg, der have fundet Sted under de nuværende Forhold, altsaa forinden Overtagelsen, og det er jo klart, at de Obligationer, som ere udstedte for Kjøbesummerne for disse Fæstesteder, vilde aldeles ikke undergaa nogen som helst Forandring, selv om Majoraternes i det Hele overgaa til fri Eiendom. Det er en Forudsætning, som den ærede Ordfører gik ud fra, men som jeg meget bestemt maa modsig, da den hviler paa en fuldstændig Bildfarelse, at der skulde foregaa nogen Forandring med Hensyn til deres Retsstilling. Nei, disse Obligationer høre for Tiden under Majoratsbaandet, og selv om Majoratet gik over til fri Eiendom, vilde de fremdeles komme til at høre under Majoratsbaandet. De ville nemlig høre til Fideikommisskapitaler, som Lovforslaget ikke paatænker paa nogen Maade at frigjøre. Retsstillingen vil altsaa blive aldeles usforandret, og nu vil jeg dog spørge: Hvorfor skulde Lovgivningsmagten indlade sig paa at sikke de Paagældende en anden Retsstilling end den, som de selv ved deres Obligationer have paataget sig? Der siges vel nu: „Ja, men naar nu Majoratet gaar over til fri Eiendom, da vil den paagældende Besidder, idet han ikke længere staar i det samme Forhold til det Bøndergods, der har hørt til Majoratet, være mere tilbøielig til at sige Pengene op, end han nu er.“ Det ser jeg imidlertid ingen Grund til.